

(jednostavno), orglje so samostojne, pa krasijo delo in mu dajo veliko lepoto in moč pri unisono-stavkih. Vsak zbor jo lahko prevladuje, in utis je najugodnejši, ker ta maša plava bi rekli v najbujnejši melodiji, v čemur je Hladnik pripoznan narodni mojster. Mašo je tiskala kat. tiskarna v Ljubljani ne lepo, ampak krasno in razvidno, partitura in 4 glasovi stanejo 4 krone, kar je jako malo za krasni tisk in vrednost maše; posamezni glas po 30 vin. Maša se tudi instrumentalno lahko upelje in se dobi instrumentalna partitura autografirana za 2 kroni. Vsem cerkvenim predstojništvom to novo delo našega priljubljenega skladatelja prav toplo priporočamo, naj ga podpirajo v njegovem trudu za dobro stvar.

**Marija Zagorje.** »Štajerc« se v 5. številki jezi na duhovnike, češ oni posebno »naganjajo« Štajarca zato, ker je kmetu namenjen, da mu pomaga »k zboljšanju stana.« Srečni, presrečni kmeti, zdaj bodo vsi obogateli! Česar niso mogli imenitni državniki in zvedeni politiki doseči, to bode »Štajerc« izvršil. Čudno! On pravi v neki številki, da ni sovražnik duhovščine, pa je še dozda v vsaki številki enega ali drugega oklestil. Med »razganjanje Štajarca« je prišel tudi č. g. pištanjkega, prevorskega župnika in mojo malenkost. Znano nam je, odkod to izvira. To nas ravno še bolj opominja, da se ogiblamo takih kramarjev, obrtnikov in krčmarjev, ki so vrli prijatelji »Štajarca«. Za svoj denar si človek lahko kupi pri prijatelju, a ne pri nasprotniku. — Čudno je njegovo vprašanje, »kakšno vero imamo in ali drugemu Bogu služimo?« Lahko bi se vprašalo, kakšno vero ima »Štajerc« ali pa njegov dopisnik in kateremu Bogu služi, ker gotovo ne pride nič ali malokdaj v cerkev, drugače ne bi mogel govoriti o »najmanje« trikratni pridigi na teden. Dokler mi »Štajerc« ali pa njegov dopisnik ne dokaže, kedaj sem jaz »najmanj trikrat v tednu« o ljubezni do bližnjega pridigal, ga imenujem »figa-mož«, kakor je on nas imenoval.

Andrej Fišer, zagorski župnik.

**Iz breškega okraja.** Uradni list okr. glavarstva v Brežicah z dne 1. avgusta t. l. št. 15 ima sledeči ukaz: »Vsem preč. župnijskim uradom. št. 18.621. Zaradi priredbe črnovojniških imenikov za leto 1901 je nujno potrebno, da se posnetki iz matrik vseh leta 1882 rojenih mladeničev do 29. vel. srpana t. l. tusem pošljejo.« S tem ukazom si je Vistarini kar na en mah podredil vse kn. šk. župnijske urade, ki so bili do sedaj c. kr. okr. glavarstvu vspeoredni. Zato vsi kn. šk. župnijski uradi odločno protestujejo proti ukazom potom »Uradnega lista.« Vsporedje med ces. kr. okr. glavarstvu in kn. šk. župnijskimi uradi je že pravno določeno, odkar so glavarstva zagledala beli dan. Uradni voditelj Vistarini nima pravice kršiti ga jim. Ukazi v »Uradnem listu« so mogoči do županov, okr. zastopov, šolskih krajin in okrajnih svetov, nikakor pa ne do kn. šk. župnijskih uradov, ki sploh nimajo dolžnosti naročevati si »Uradnega lista.« Kaj bi c. kr. okr. glavarstvo reklo, ko bi se mu začeli dajati ukazi po škofijskem ukazniku? Začeli bi pričakati, da se za naprej medsebojno uradovanje med c. kr. okrajnim glavarstvom in kn. šk. župnijskim uradom vrševa v prejšnji določeni obliki.

**V Matheisovi prodajalnici** v Brežicah se neprenehoma kupovalcem vsiljuje »Štajerc«. To je postalo nekaterim Slovincem že presitno in se ogibajo njegove prodajalnice. Pametno!

**Premembe v frančiškanski provinciji Sv. Križa.** Ljubljana: P. Benjamin Fabijan, vikarij; P. Odorik Kreiner, katehet; P. Kornelij Petrič, katehet. Sv. Gora pri Gorici: P. Kalist Medič, gvardijan; P. Alfonz Furlan, P. Fel. Podbregar, P. Konrad Mesar, P. Salvator Zobec, P. Kapištran Ferlin. Novomesto: P. Pacifik Fister. Kamnik: P. Deodat Šuštaršič, P. Adolf Čadež, katehet;

Pazin: P. Zigismund Zega, gvardijan; P. Kajan Kogej, vikarij. Nazaret: P. Bernard Jamar, katehet; P. Bonaventura Resman, učitelj. Brežice: P. Salezij Vodošek, gvardijan; P. Fulgencij Trafela. Gorica: P. Edvard Ravstehar, gvardijan; P. Aleksander Vavpotič. Brezje: P. Avgustin Čampa in P. Regalat Čebulj. V Mariboru in pri Sv. Trojici v Slov. goricah se ni nič spremenilo. Slavno Marijino svetišče s frančiškanskim samostanom na Sv. gori je sedaj po preteku 100 let znova oživljeno.

**Škofijskega zborovanja** v Mariboru se udeležuje nad 200 duhovnikov naše lavantinske škofije. Posvetovanja trpijo vsak dan zjutraj od 7—11, popoldne od 4—7 ure v popoldanskem odmoru pa so še posvetovanja različnih odsekov.

### Društvene zadeve.

**Vabilo na Slomšekovo slavnost,** katera se vrši dne 8. septembra t. l. v Ljutomeru. Na vspeoredju je: petje, slavnostni govor, deklamacija, godba in telovadba celjskega Sokola. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Slavnost se vrši pri lepem vremenu v Sršenovem logu, pri slabem pa v telovadnici Franc-Jozefove šole. Vstop prost. Kdor želi stanovanja za prenočiti, obrne se naj prej na čitalniški odbor.

**Sv. Bolfenk v Sl. gor.** (Mlekarska zadruga.) Pri nas se je osnovala dne 26. avgusta mlekarska zadruga. Povabilu zavednih tukajšnjih mož odzval se je prijazno gospod Posinger od Sv. Trojice, da nadaljuje pouk gosp. Kač-a ter ustanovi zadrugo. Pristopilo je koj 28 udov. Iz teh volil se je odbor. V načelnistvo je bil voljen vrli narodnjak, župan J. Ljubeč. Tajništvo je prevzel v blagor svojih rojakov neutrudljivi nadučitelj, gsp. J. Reich. Nadalje so se izvolili gg.: M. Ivančič, načel. namestnik, M. Gomilšak, blagajnik, J. Švarc, Jakob Čuček, A. Murko odborniki; M. Muršec, F. Roškar, J. Brunčič, V. Simonič, J. Bračič, nadzorniki. Imena in ugodne okoliščine jamčijo za krepko rast omenjene mlekarne. — Mladi zadrugi mnogo sreče!

**Bralno društvo** pri Svetem Juriju ob Ščavnici priredi svojo veselico dne 16. sept. ne pa, kakor se nam je napačno poročalo dne 9. septembra. Začetek po večernicah. — Vstop prost.

**Bralno društvo** pri Sv. Ani na Krembergu priredi 9. t. m. po večernicah Slomšekovo slavnost s slavnostnim govorom in deklamacijami. Občni zbor. Poročilo starega odbora in volitev novega. Vmes petje in nazadnje veseloigra »Muteč«. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

**Bralno društvo** v Kostivnici priredi v nedeljo 9. avgusta Slomšekovo slavnost s šaloigro »Zamujeni vlak« in petjem. Začetek ob 4. popoldne. Odbor.

**Pri Sv. Benediktu v Slov. gor.** preloži bralno društvo »Slomšekovo slavnost« na 16. septembra, ker se prihodnjo nedeljo v sosedni župniji pri Sv. Ani obhaja tudi »Slomškova slavnost«. Odbor.

**Bralno društvo na Gomilskem** priredi v zvezi z braslovškim pevskim zborom dne 9. sept. ob polu 4 popoldne Slomšekovo veselico na vrtu gosp. Antona Hočevarja s primernim vspeoredom. Po veselici prosta zabava z domačo godbo in petjem — in razgovor o razprodaji hmelja! Posebna vabila se ne bodo razpošiljala; zatoraj tem potom vabi vse p. n. goste k najobilnejši udeležbi prav uljudno odbor.

## Gospodarske stvari.

### Lepi napredek živinoreje v Švici.

Švicka dežela je obče znana zaradi svoje lepote. Zaraditega jo tujei tudi tako radi obiskujejo. V poletnem času skoro ni najti sela, kjer bi se ne mudil kak tujec, tako prijetno mu je bivanje po teh planinskih

kraji. Da puste tujei mnogo denarja v deželi in da pripomorejo s tem veliko tudi k boljšemu blagostanju ondodnih prebivalcev, ni treba dalje praviti.

Švica pa ni zanimiva samo zaradi svoje lepote, zaradi svojih prelepih jezer in visokih planin in snežnikov, ampak tudi v mnogih drugih ozirih.

Posebno zanimiva je mej drugim zaradi svojega naprednega kmetijstva, zlasti zaradi svoje uspešne živinoreje in izglednega mlekarstva. Komu ni saj po imenu znano sloveče plemo, ki se posebno uspešno izreja v Simski dolini in kateremu so zaraditega tudi nadelili ime simsko plemo ali simodolska goved? To plemo je dandanes tako zaslovelo zaradi svojih dobrih lastnosti in lepe rasti, da se pošilja za dragocen denar na vse strani sveta, celo preko širnega oceana v pokrajine južne in severne Amerike. Poldrugo leto stari biki tega plemena se prodajajo po 300 do 1000 gld. Lansko leto sta se prodala dva plemenjaka celo po 2500 gld., in sicer eden na Rusko, drugi v Ameriko.

Takisto znamenita je govedoreja pa tudi v drugih krajih te dežele. Povsod imajo lepo živino, ki jim prinaša obilo denarja v deželo. Švicarji pa niso samo izgledni živinorejci ampak tudi svetovno znani zaradi svojega mlekarstva in sirarstva. V sirarstvu stoje na vrhuncu današnjega napredka. Takozvani »emendolski« sir, ki se izdeluje v tej deželi, slovi kot najboljši, kar jih poznamo na svetovnem trgu. Povsod ga skušajo ponarejati, a doslej se žalibog še nikjer, ne na Nemškem niti v Avstriji, ni posrečilo dobiti slično dober izdelek, kakor je pristni emendolski sir, ki ga izdelujejo na Švickem.

Da se švickim gospodarjem v takih razmerah živinoreja dosti bolj izplača kakor se nam, in da se jim zaradi tega sploh bolje godi kakor nam, je lahko umeti.

Ako motrimo vprašanje, zakaj da je Švica tako napredovala v živinoreji, vidimo, da je pripisati uspešno rejo zlasti sledečim okolnostim in sicer:

1. Švica je bogata na dobrih planinskih in sploh na dobri krmi, ki je prvi in najvažnejši pogoj dobre reje. Ako potujemo po Švici, se prav lahko prepričamo, da polagajo ondodni gospodarji največjo skrb na pridelovanje obile krme, kajti največ njiv je tamkaj obsejanih s travo in deteljo. Žita se v Švici prideluje tako malo, da ga morajo kupovati. Cela Švica ga prideluje komaj toliko, kolikor ga porabi v dveh mesecih. Edino mali posestniki — katerih pa ni toliko, kakor pri nas, — delajo v tem oziru izjemo; ti sejejo namreč po svojih njivah vse, kar jim je treba za življenje.

2. Švicarji so bolj skrbni v odbiranju plemena živine, kakor smo mi. Posebno veliko jim je ležeče na tem, da se rabijo za rejo le najboljši plemenjaki. Na ta način se jim je posrečilo izrediti iz domače živine svoja sloveča plemena.

3. Posebno veliko skrb obračajo Švicarji na rejo telet. V Švici je navada, da dobe junčki, ki se imajo za plemo rabiti, po 40 tednov mleko, telice pa po 25 tednov. Taka reja je draga, a se jim izplača, ker dobe za lepe svoje živali tudi lepe novce. Med odstavljanjem in po odstavljenju jim dajejo pa še nekoliko ovsa in pšeničnih otrobov. Da se ob taki reji teleta hitro razvijajo in so dokaj bolj raščena kakor pri nas, o tem ne more biti nobenega dvoma.

Tem trem okolnostim je tedaj pripisati, da se živina v Švici tako lepo zboljšuje in da se reja tako dobro sponaša.

Razmere pri nas so v marsičem čisto drugačne, kakor v Švici. Vendar se lahko od naprednih Švicarjev učimo, da treba tudi pri nas polagati večjo skrb na pridelovanje krme, na odbiranje plemenih živali in na rejo telet, ako hočemo v živinoreji napredovati in zboljšati dosedanje vspehe v gospodarstvu.

R. v »D. N.«